

גמרא:

והוינן בה: היכי דמי עיר של יחיד ונעשית של רבים?

אמר רב יהודה: כגון דאיסקרתא דריש גלותא.

אמר ליה רב נחמן: מאי טעמא הבאת לדוגמא דוקא את העיר של ריש גלותא?

אילימא משום דשכיחי אנשים רבים ביחד גבי הרמנא אצל ריש גלותא, המושל, ולכן לא חששו בה שמא תשתכח תורת רשות הרבים, היות והאנשים הרבים שמתאספים אצל הריש גלותא מדכרי אהדדי, יזכירו האחד לחבירו כי הרשות לערב היא רק בעיר של יחיד ונעשית של רבים, ולא בעיר של רבים והיא של רבים.

הרי כולהו ערי ישראל נמי — בצפרא דשבתא בבוקר השבת שכיחי גבי הדדי, נמצאים כולם יחד כדי לשמוע את הדרשה של הרב, ויזכירו אחד לשני.

אלא, אמר רב נחמן: בכל עיר של יחיד ונעשית של רבים שרי לערב. וכגון דיסקרתא כרך דנתזואי של אדם בשם נתזואי, ולא דוקא עירו של הריש גלותא.

תנו רבנן: עיר של יחיד ונעשית של רבים, ורשות הרבים הרחבה ט"ז אמה עוברת בתוכה — ביצד מערבין אותה?

לקמן מעמידים את הברייתא הזאת כרבי יהודה, הסובר שרשות הרבים שיש מצידה שתי מחיצות היא נחשבת לרשות היחיד, ואפשר לערב בכך שעושה לחי מכאן

ולחי מכאן בשני צידיה שנשארו פתוחים. או קורה מכאן וקורה מכאן.

ונושא ונותן באמצע רשות הרבים, שמעתה היא רשות היחיד, המתוקנת בתיקוני המבואות הראויים לרשות היחיד.

אבל בעיר של רבים והיא של רבים לא התירו לתקן את המבואות המפולשים, שהן רשות הרבים, על ידי לחי וקורה בלבד, עד שיעשה להן צורת הפתח או דלת מכאן, ולחי מכאן.

ואין מערבין אותה לחצאין, כמה מבואות יחד, אלא מערבים את כולם.

היות ומעיקרא, כשהיתה של יחיד, נחשבו כל מבואותיה כאחד, והיו כל אנשיה מהלכים בכל מבואותיה.

ומשגדלה העיר והתרכו הדיירים, אם יערבו כמה מבואות יחד לעצמם, ושאר המבואות יערבו גם הם לעצמם, ייחשב הדבר כאילו חלק מבני המבוי לא השתתפו בעירוב, ובכך הם אוסרים את כל הדיירים מלטלטל במבוי.

אלא: או יערבו את כולה.

או שיערבו מבוי מבוי בפני עצמו. ולקמן יתבאר איזה תיקון הוא זה.

היתה מתחילה עיר של של רבים, והרי היא עתה של רבים ואין לה אלא פתח אחד, טו-ב שאינה מפולשת, ואינה כרשות הרבים שהיתה במדבר, שהיתה מפולשת מצד לצד — מערבין את כולה.

והוינן בה: מאן תנא ברישא של הברייתא דמיערבא רשות הרבים?

אוסרים אותה בהליכתם בה, ואין אנו יכולים לומר להם להסתגר בחצר הפנימית כדי שלא לאסור בהילוכם את הטלטול של בני החצר החיצונה.

וכל שכן ש"רגל האסורה", והיינו, אם לא עירבו בני החצר הפנימית בינם לבין עצמם, שאין אנו יכולים לבוא אליהם בתביעה שיסתגרו בחצר הפנימית כדי שלא יאסרו את החצר החיצונה.

ודחינן: אפילו תימא רבי עקיבא.

כי עד כאן לא קאמר רבי עקיבא התם — אלא בשתי חצירות זו לפניו מזו, שלבני החצר הפנימית יש זכות יציאה דרך החצר החיצונית, דפנימית לית לה פיתהא אחרינא.

אבל הכא, יכולים הם להתחלק בעיר בצורה שלא יצטרכו ללכת במקום של האחרים. אלא הני נפקי מהעיר בהאי פיתהא, והני נפקי מהעיר בהאי פיתהא.

איכא דאמרי, אמר רב פפא: לא תימא לארכה הוא דלא מערבין, אבל לרחבה מערבין — אלא אפילו לרחבה נמי לא מערבין.

כמאן — כרבי עקיבא!

ודחינן: אפילו תימא רבנן.

עד כאן לא קאמרי רבנן התם, בשתי חצירות, שכל אחת מערבת לעצמה, ואין בני הפנימית אוסרים על החיצונה — אלא בשתי חצירות זו לפניו מזו.

משום דפנימית אהדא לרשא, יש ביכולתה להיות סוגרת את דלתה בפני בני החצר

אמר רב הונא בריה דרב יהושע: רבי יהודה היא.

דתניא, יתר על כן אמר רבי יהודה: מי שיש לו שני בתים בשני צידי רשות הרבים — עושה לחי מכאן ולחי מכאן, או קורה מכאן וקורה מכאן. ונושא ונותן באמצע.

אמרו לו חכמים: אין מערבין רשות הרבים בכך, בשתי מחיצות בלבד.

אמר מר בברייתא: ואין מערבין אותה לחצאין.

אמר רב פפא: לא אמרו שאין מערבין אותה לחצאין אלא כשבאים לחלק את העיר לארכה של העיר, כיון שכל בני המבואות נוהגין לעבור דרך רשות הרבים, העוברת לאורכה של העיר, הרי אם נחלק את עירוב העיר לאורכה, הם יאסרו בדריסת רגלם אלו על אלו.

אבל אם נחלק את העיר לרחבה של העיר, יכולים בני המבואות שמשני הצדדים להסתגר לעצמם, שכל צד יבחר לעצמו את פתח יציאתו מן העיר, ולא תאסור דריסת רגלם בצד השני.

ולכן, מערבין שני חלקי העיר, המחולקים לרוחב העיר, לעצמם.

כמאן — דלא כרבי עקיבא.

דאי כרבי עקיבא — הא אמר: אפילו "רגל המותרת במקומה", כגון שעירבו בני חצר פנימית לעצמם ומותרים לטלטל ברשותם — אוסרת את החצר החיצונה אפילו שלא במקומה. לפי שאם יש לאנשי החצר הפנימית זכות הליכה בחצר אחרת, הרי הם

אמר ליה אביי: מאי טעמא עבד מר הכי?

אמר ליה רבי זירא: סבי דידה זקנים של אותה עיר אמרי לי: רב חייא בר אסי — מערב כולה. ואמינא לאור עדותם: שמע מינה, עיר של יחיד ונעשית של רבים היא, שאינה צריכה שיור.

אמר ליה אביי: לדידי, אמרו לי הנהו סבי: החיא עיר היתה של רבים מתמיד. אלא, אשפה הוה לה מחד גיסא, ולכן לא היו מבואותיה מפולשים ולא היה בה רשות הרבים, ולכן אפשר לערב את כולה.

והשתא, דאיפניא לה אשפה — הוה לה כשני פתחים, ואסיר.

אמר ליה: לאו אדעתאי.

בעי מיניה רב אמי בר אדא הרפנאה מרבה:

מאחר שהתרנו לערב את העיר כולה כשיש לה פתח אחד בלבד, מה יהיה הדין אם היה עומד סולם של מדריגות מכאן, סמוך לחומת העיר, בסוף המבוא שחותך את העיר כולה, בצד הסתום, ויכולים לצאת דרך מדריגות הסולם מן העיר, ופתח מכאן בצד השני — מהו?

האם נחשב הסולם כפתח ואי אפשר לערב את כולה?

אמר ליה: הכי אמר רב: סולם — תורת פתח עליו, ויש לעיר שני פתחים משני צידיה ואי אפשר לערב את כולה.

אמר להו רב נחמן: לא תציתו ליה!

הכי אמר רב אדא אמר רב: סולם — גם

החיצונה, ומסלקת אותם ממנה, ומשתמשא לעצמה בלי לערב עמהם. הילכך, אפשר לכוף אותם להסתגר, מדין כופין על מידת סדום.

אבל הכא, בחלוקת העיר לשניים — מי מצו מסלקי רשות הרבים מהכא?

והיינו, כיצד אפשר לסלק את שני הצדדים של העיר זה מזה, ללא כל סימן מפריד ביניהם?

אמר מר: שנינו כברייא: אין מערבין אותה לחצאין, אלא או כולה, או מבוי מבוי בפני עצמו.

והוינן בה: מאי שנא דלחצאין דלא מערבין, משום דאסרי בני המבואות שלא עירבו יחד אהרדי.

אם כן, כשמערבים מבוי מבוי לעצמו — נמי אסרי בני כל מבוי על המבוי האחר, אהרדי!

ומשנינן: הכא במאי עסקינן כגון דעבוד דקה, פתח נמוך, בראש כל מבוי, שהוא הוכחה שהם מסתלקים האחד מהשני.

וכי הא דאמר רב אידי בר אבין אמר רב הסדא: אחד מבני מבוי שעשה דקה לפתחו — אינו אוסר על בני מבוי אם אינו משתתף עמם.

עוד שנינו כברייא: היתה של רבים והרי היא של רבים.

רבי זירא עירבה למתא לעיר של דבי רבי חייא, שהיתה עיר של רבים מתחילה וגם עתה היא של רבים, ולא שבק לא השאיר לה שיור שכונה שאינה מעורבת איתה.